

Samhällsorienterande ämnen för grundlärare med inriktning mot arbete i förskoleklass och grundskolans årskurs 1-3

Social Studies for Teachers Working in Pre-School Class and Grades 1 to 3

30 högskolepoäng

30 credits

Ladokkod: 11F351

Version: 2.0

Fastställt av: Utbildningsutskottet 2015-05-22

Gäller från: HT 2015

Nivå: Grundnivå

Huvudområde (successiv fördjupning): Utbildningsvetenskap: SO-ämnen och barns lärande (G2F)

Utbildningsområde: Undervisning 60%, Verksamhetsförlagd utbildning 40%

Ämnesgrupp: Utbildningsvetenskap teoretiska ämnen

Förkunskapskrav: Godkänt resultat i termin 1 och 2 samt godkänt resultat från all VFU i tidigare terminer inom ramen för Grundlärarutbildning med inriktning mot arbete i förskoleklass och grundskolans årskurs 1-3, 240 hp

Betygsskala: Underkänd, Godkänd eller Väl godkänd

Innehåll

I kursen ges studenterna förutsättningar att kunna undervisa elever i F-3 så att de får hjälp med att förstå omvärlden. Centrala ämnesteoretiska och ämnesdidaktiska begrepp diskuteras och problematiseras i ett genus-, etnicitets-, klass- och hållbarhetsperspektiv.

Studenterna tränar sin förmåga att integrera ämneskunskaper med IKT och estetiska läroprocesser. För att kunna uppfylla kursplanens mål om estetiska läroprocesser kommer studenterna att gestalta delar av kursinnehållet genom berättelser/drama/gestaltning, genom bild/bildanalys eller genom att använda musik. I kursen kommer även aktuella frågor kring hur IKT påverkar barns och ungas liv att lyftas liksom hur barn/elever skall ges verktyg för att undersöka omgivningen och för att förstå kartor och tideräkning. Kursens ämnesinnehåll stämmer väl med den nya läroplanen för Skola 2011 och exempel på ämnen som bearbetas och didaktiseras är religioners funktion och uttryck, mänskliga rättigheter, demokrati, geografiska begrepp, för eleverna närliggande samhällsfunktioner, forntiden, berättelsers betydelse, olika typer av medias roll och hållbar utveckling. I arbetet med didaktiska planeringar kommer studenterna att möta för ämnet relevant aktuell forskning. I kursen ingår verksamhetsförlagd utbildning, 3 hp. I kursen ingår även arbete med storyline. Detta arbete startar med en workshop där studenterna prövar hur det är att vara deltagare i en storyline. Senare i kursen intar studenterna lärarrollen och planerar en ämnesövergripande storyline. Studenterna granskar och analyserar storylines som finns publicerade. I seminarier diskuteras och problematiseras metoden i relation till pedagogiska teorier och aktuell forskning. Avslutningsvis presenterar studenterna sina planeringar för övriga studenter som görs delaktiga genom att de intar elevroller. Genom att växla mellan lärar- och elevroll fördjupas det didaktiska resonemanget.

Mål

Efter avslutad kurs skall studenten kunna

- kritiskt förhålla sig till innehållet i de nationella styrdokument som är relevanta för de samhällsorienterande ämnena i åk f-3 och problematisera den ämnes- och kunskapsyn som kommer till uttryck i dessa
- tillämpa källkritiska metoder
- granska människans livsvillkor ur genus-, etnicitets-, klass- och hållbarhetsperspektiv
- redovisa och problematisera didaktiska begrepp, relevanta för undervisning i SO-ämnen
- redovisa hur män, kvinnor och barn levt och trott med utgångspunkt i nationella och lokala berättelser
- visa relevanta kunskaper om landskapets framväxt och dess betydelse för människan liksom människans ageranden i historien och hur spåren kan iakttas i vår tid
- analysera religiösa, etiska och existentiella frågeställningar utifrån ett mångfaldsperspektiv
- planera livsfrågepedagogisk verksamhet utifrån ämnesdidaktisk forskning
- planera undervisning där elever kan bearbeta centrala geografiska begrepp

- planera undervisning där centrala samhällsfunktioner och verksamheter i närområdet aktualiseras för barnen/eleverna
- visa kännedom om och förtrogenhet med praktiska och estetiska läroprocesser
- utifrån aktuell forskning planera och diskutera ett tematiskt arbete där estetiska uttrycksformer används för att ge barnen/eleverna möjligheter till reflektion och fördjupat lärande
- analysera hur livsfrågor kan bearbetas och har bearbetats i estetiska uttrycksformer
- problematisera etiska förhållningssätt och kommunikationsformer på digitala arenor
- visa förmåga att säkert och kritiskt använda digitala verktyg i den pedagogiska verksamheten och att beakta betydelsen av olika mediers och digitala miljöers roll för den pedagogiska verksamheten
- visa prov på kunskaper i att utnyttja digitala verktyg motsvarande PIM-nivå 2
- planera ett ämnesövergripande storylinearbete och motivera det utifrån kursens litteratur och gällande styrdokument
- analysera den pedagogiska metoden storyline och relatera den till olika pedagogiska teorier och aktuell forskning
- självständigt formulera mål, planera, leda, genomföra, utvärdera och dokumentera en serie lektioner i ett tematiskt arbete i valt SO-ämne utifrån aktuell didaktisk forskning och relevanta styrdokument
- uppvisa förmåga att nyanserat bedöma elevers lärande i SO
- i mötet med elever och kollegor använda ämneskunskaper och ämnesdidaktiska begrepp i ett relevant yrkesspråk

Undervisningsformer

Föreläsningar, studiegruppsarbete, workshopar, studiebesök, exkursioner, seminarier och verksamhetsförlagd utbildning.

Undervisningen bedrivs på svenska, men undervisning på engelska kan förekomma.

Examinationsformer och betygsskala

Enskild skriftlig tentamen, digitala och/eller estetiska redovisningar, seminarier, studiegruppsarbete och enskilda muntliga och skriftliga redovisningar samt närvaro på och omdöme från verksamhetsförlagd utbildning.

Vid underkänt betyg vid det första examinationstillfället på verksamhetsförlagd utbildning har studenten endast rätt till ytterligare ett examinationstillfälle.

Studentens rättigheter och skyldigheter vid examination är enligt riktlinjer och regelverk vid Högskolan i Borås.

Kurslitteratur och övriga läromedel

Se bilaga.

Studentinflytande och utvärdering

Före kursstart inbjuds studenterna till kursplaneringsmöte. I kursen ingår en muntlig mittkursvärdering och vid kursens slut sker en anonym skriftlig utvärdering. Resultatet av utvärderingen presenteras i kursrapporter och återkopplas till studenterna i enlighet med högskolans rutiner.

Övrigt

Kursen ingår i Grundlärautbildning med inriktning mot arbete i förskoleklass och grundskolans årskurs 1-3, 240 hp.

Bilaga: Litteraturlista för Samhällsorienterande ämnen för grundlärare med inriktning mot arbete i förskoleklass och grundskolans årskurs 1-3 (11F351)

- Collste, Göran (2010). *Inledning till etiken*. Lund: Studentlitteratur (151 s)
- Dunkels, Elza & Lindgren, Simon (red.) (2014). *Interaktiva medier och lärandemiljöer*. Malmö: Gleerups (167 s)
- Falkenberg, Cecilie & Håkonsson, Erik (2004). *Storylineboken: handbok för lärare*. Hässelby: Runa (336 s)
- Findahl, Olle (2014). *Svenskarna och Internet. [Elektronisk resurs] 2014*. Stockholm: .SE (79 s)
- Hermansson Adler, Magnus (2014). *Historieundervisningens byggstenar: grundläggande pedagogik och ämnesdidaktik*. 3. uppl. Stockholm: Liber (299 s)
- Jackson, Robert (2012). *Studying religions: the interpretive approach in brief*. European Wergeland Centre (8 s)
- Jönsson, Anders (2011). Bedömning i didaktisk belysning. I Persson, Sven & Riddersporre, Bim (red.) (2011). *Utbildningsvetenskap för grundskolans tidiga år*. 1. utg. Stockholm: Natur & kultur (16 s)
- Kolla källan: källkritik på internet: en lathund*. (u.å.). Stockholm: Skolverket. Tillgänglig: <http://www.skolverket.se/publikationer?id=1964> (4 s)
- Körling, Anne-Marie (2012). *Nu ler Vygotskij: eleverna, undervisningen och Lgr 11*. 1. uppl. Stockholm: Liber (270 s)
- Liljestrand, Johan (2011). *Demokratiskt deltagande: diskussionen som undervisning och demokrati*. Stockholm: Liber, s. 148-161 (14 s)
- Lindström, Dag (2004). *Forntid i Sverige: en introduktion*. Stockholm: Natur och kultur (132 s)
- Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet 2011*. (2011). Stockholm: Skolverket. Tillgänglig: <http://www.skolverket.se/publikationer?id=2575> (utdrag, ca 75 s)
- Löfstedt, Malin (red.) (2011). *Religionsdidaktik: mångfald, livsfrågor och etik i skolan*. Lund: Studentlitteratur (219 s)
- Odenstad, Christina (2014). *Ämnesdidaktik för SO-ämnena: för grundskolan*. Malmö: Gleerups (135 s)
- Rudnert, Joel (2011) Historia för grundskolans tidiga år. I Persson, Sven & Riddersporre, Bim (red.) (2011). *Utbildningsvetenskap för grundskolans tidiga år*. Stockholm: Natur & kultur (22 s)
- Sanderöth, Ingrid, Werner, Margit & Båth, Sten (2009). *Plats - identitet - lärande: närområdesstudier i skolan*. Lund: Studentlitteratur (256 s)
- Stödja och styra: om bedömning av yngre barn*. (2010). Stockholm: Skolverket. Tillgänglig: <http://www.skolverket.se/publikationer?id=2457> (77 s)
- Thurén, Torsten (2013). *Källkritik*. 3. uppl. Stockholm: Liber (255 s)
- Törnquist, Els-Mari (2011). Estetiska lärprocesser. I Persson, Sven & Riddersporre, Bim (red.) (2011). *Utbildningsvetenskap för grundskolans tidiga år*. 1. utg. Stockholm: Natur & kultur (24 s)
- Dessutom bör varje student ha en aktuell geografisk atlas.
- Storylineplaneringar samt vetenskapliga artiklar tillkommer (ca 100 s)
- Artiklar och valfri skönlitteratur för barn rörande livsfrågor tillkommer (ca 100 s)